

XXX. ARAUEN TESTU OSOA

96

HIZTEGI BATUA

*ortozik - pasmo***ortozik** *Bizk.* 'oinutsik'**ortu** *Bizk.***ortuari** *Bizk.* 'barazkia'**ortutsik** *Ipar.* 'oinutsik'**ortuzain** *Bizk.* 'baratzezaina'**ortzadar** *Ipar. h. ostadar*

ortze* e. ortzi

ortzegun *L-N h. ostegun***ortzi** 'zeru(-)sabaia, izarrartea'**ortzirale** *L-N h. ostiral***orube****osaba****osabide****osaera****osagai****osagarri 1** *Ipar.* 'osasuna'**osagarri 2** 'osatzen duena; sendagaia'**osagile** *Bizk.* 'medikua'osakera* e. **osaera****osasun****osasunbide****osasungarri****osasuntsu****osatu**, *osa*, *osatzen*, 1 *du* ad. 'osotasuna eman, oso bihurtu'; 2 *Bizk. du/du* ad. 'sendatu'; 3 *Naf. du* ad. 'zikiratu'**osatugabe** izond.**osatzaille****osin****oskarbi****oski****oskigile****oskol****oskoldun****oskorri****osmosi****oso**: *ogi osoa jan zuen; oso ederra da***osoko** (batzar edo bilerez ari garela): *osoko bilkura***osoki****osorik****osoro****osotasun**

osotoro *Gip.* ‘osoki’

osoto h. **osatu**

ospa *Interj. Lgart.*

ospa egin

ospakizun

ospatu, *ospa*, *ospatzen*, *du ad.*: *norbaiten mendeurrena ospatu (bilera ospatu* e. bilera egin)*

ospa

ospedun

ospegabe

ospel 1 ‘hotzak eragindako handitua’

ospel 2 ‘laiotza’

ospeldu, *ospel(du)*, *ospeltzen*, *du ad.* ‘ospelak atera’

ospetsu

ospitale

ospitaleratu, *ospitalera(tu)*, *ospitaleratzen*, *du ad.* ‘ospitalera eraman’

ostadar

ostalari

ostalaritza

ostaler *Ipar.* h. **ostalari**

ostargi

ostargi-belar: *Iris germanica*

ostarku *Bizk.*

ostarte = **hodeiarte**

ostatari batez ere *Bizk.*, h. **ostalari**

ostatatu, *ostata*, *ostatatzen*, *da/du ad.* ‘ostatu hartu edo eman’

ostatu 1: *ostatu eske gabiltza*; 2 *Ipar.* eta *Naf.* ‘taberna’

ostatu eman

ostatu hartu

ostatuz egon

ostaturatu, *ostatura(tu)*, *ostaturatzen*, *da/du ad.*

oste 1 ‘taldea’

oste 2 ‘atzea’

ostean

ostegun

osteka *Ipar.* ‘talde handietan’

ostendu, *osten*, *ostentzen*, *Bizk.* ‘ezkutatu’ *da/du ad.*

ostera 1 ‘joan-etorria’

ostera 2 1 *adlag.* ‘berriro’; 2 *lok.* ‘berriz, aldiz, aitzitik’

osterantzean

osterantzeko

ostertz

osterzuri: *Cichorium endivia crispum*

ostia

ostikada

ostikadaka

ostikarazi, *ostikaraz*, *ostikarazten*, *Ipar. du ad.*

ostikatu, *ostika*, *ostikatzen*, 1 *batez ere Ipar., du ad.* ‘ostikopean erabili’; 2 *du ad.* ‘ostiko egin’

ostiko 1: *ostiko bat eman zion*

ostiko egin

ostikoz jo: *pilota ostikoz joaz*

ostiko 2 ‘zutik dagoen zerbait bermatzeko jartzen zaion euskarria’: *hormari ostikoak ipini*

ostikoka

ostikolari

ostikopean

ostikopetu, *ostikope*, *ostikopetzen*, *du ad.*

ostiral

ostots

- ostra:** *Ostrea edulis*, etab.
ostruka: *Struthio camelus*
ostu, ostu, osten, du ad.
otabera: *Genista hispanica*
otadi
otagara
otalako Ipar. 'abereak jateko aska'
otalore
otamen
otar 'ote(-)mota gogorra'
otardi
otarrain: *Palinurus elephas*
otarrainxka: *Penaeus kerathurus*
otarre
otarregile
otarregintza
otarretegi
otaretxo
 otarteko* e. ogitarteko
otaxori
ote 1 iz.: *Ulex sp.*
 ote zuri: *Ulex europaeus*
 ote beltz: *Ulex minor*
ote 2 Gram.: *etorri ote da?*
oteketa batez ere Ipar., 'ote bila (joan)'
oteme
oti: *Acrididae (fam.)*
otitis
otoi
otoika
otoitu, otoi, otoitzen batez ere Zub. du ad. 'otoiztu'
otoitz
 otoitz egin
 otoitzean
 otoitzez
otoitzaldi
otoizgile
otoizka
otoizlari
otoiztegi
otoiztu, otoitz/otoiztu, otoizten, batez ere Ipar., du ad. 1 'otoitz egin': *otoizten zaitugu Jauna*; 2 'arrenka eskatu'
otondo 'ogi-apurra'
otondo-belar: *Stachys officinalis*
otordu
otoz otoan Bizk. 'ezustean, ustekabean'
otsail
otsalizar: *Sorbus aucuparia*
otsein
otseintza
otseme
otso: *Canis lupus*
otsoko
otsokume
otsotzar
otu, otu, otutzen, batez ere Bizk., zaio ad. 'bururatu; gogoak eman'
oturuntza

oturuntzatu, oturuntza, oturuntzaten, *Ipar. da* ad.
otzan
otzandu, otzan(du), otzantzen, *da/du* ad.
otzantasun
otzara *Bizk.* 'otarrea, saskia'
otzaragile *Bizk.*
otzarakada *Bizk.*
otzaratxo *Bizk.*
oxala *Interj.:* *oxala hola mintzo balira!*
oxidatu, oxida, oxidatzen, *da/du* ad.
oxidatzaile
oxidazio
oxido
oxigenatu, oxigena, oxigenatzen, *da/du* ad.
oxigenatze
oxigenazio
oxigeno
ozar 1 *Ipar.* Zah. 'ora'
ozar 2 *Ipar.* edo *Jas.* 'lotsagabea'
ozarkeria *Ipar.* 'lotsagabekeria'
ozarki *Ipar.* 'lotsagabeki'
ozartasun *Ipar.* 'lotsagabetasun'
ozartu, ozar(tu), ozartzen, *Ipar. da/du* ad. 'lotsagabetu'
ozeaniar
ozeano
oceanografia
ozelote: *Felis (Leopardus) pardalis*
ozen
ozendu, ozen(du), ozentzen, *du* ad.
ozenki
ozentasun
ozka* e. **hozka**
ozono
ozpin 1 iz.: *tomateu ozpin-oliotan*; 2 izond.: *hitz zorrotz eta ozpinak*
ozpin-euli: *Drosophyla melanogaster*
ozpin-olio
ozpindu, ozpin(du), ozpintzen, *da/du* ad.
ozpinkeria
ozpintsu
ozta
ozta-ozta
oztoparazi, oztoparaz, oztoparazten, *du* ad.
oztopatu, oztopa, oztopatzen, *du* ad.
oztopo
oztopo egin
oztopobide

* * *

P

pa *Haur.*
pa eman
pabana
pabiloi
padera 1 *Ipar.* 'danbolina'; 2 *Heg.* 'zartagina'
padura *Bizk.*
paella

pafa**pafa-pafa** *Ipar*: 'bafadaka pipatzen'**paga** 1 *Ipar*: 'lansaria': *apezzen paga*; 2 *Heg*: 'haurrei ematen zaiena'**pagadi****paganismo****pagano****paganotasun****paganotu**, pagano(tu), paganotzen, *da/du* ad.**pagarazi**, pagaraz, pagarazten, *dio* ad.**pagatu**, paga(tu), pagatzen, *du* ad.**pagatxa** 'pagoaren fruitua'**pagatzaile****pagauso**: *Columba palumbus***pago**pago-uso* e. **pagauso****pagoda****pagoki****pagondo****pagotxa** 'bazka(-)landarea': *Trifolium incarnatum***pagu** 'ordainketa'**pailazo****pailazokeria****pairabide****pairaezin****pairagaitz****pairakor****pairakortasun****pairamen****pairarazi**, pairaraz, pairarazten, *dio* ad.**pairatu**, paira, pairatzen, *du* ad.**pairu** *Ipar*: 'eroapena'**pairutsu** *Ipar*:**paisaia****paita** *Bizk*: 'ahatea'pake* e. **bake****paketatu**, paketa, paketatzen, *du* ad.**pakete****pala****palakada****palanka****palanka(-)joko****palankari****palari****palatal****palatalizatu**, palataliza, palatalizatzen, *da/du* ad.**palatalizazio****palazio** *g.er*: 'jauregia'**paldo** *Ipar*: 'makila, zutoina'**paleografia****paleolitiko****palcontologia****paleta** (kirol, pintura)**palma** 'palmondoaren adarra; palmondoa': *palma(-)adarrak eskuetan***palmondo****palotara** *Ipar*:**palote** *Ipar*:**palu** *Bizk*: *Lgart*.

- paludismo**
pana 1 *Heg.* 'ehuna'; 2* e. *matxura*
panda 1: *Ailuropoda melanoleucus*; 2: *Ailurus fulgens*
pandero 1 'musika-instrumentua'; 2 *Ipar.* 'pertza'
pandero(-)jotzaile
paneka: *Gadiculus sp.* + *Trisopterus sp.*
pankrea
panorama
panp(a) *Ipar. Onomat.* (kolpe batena)
panpaka *Ipar.* adlag. 'kolpeka'
panpalina *Ipar.* 'txilina'
 panpin* e. **panpina**
panpina
panpinatu, panpina(tu), panpinatzen, *Ipar. da/du* ad. 'panpina bezala apaindu'
panpox
panpoxa (emakumeentzat markatua)
pantaila
pantaloi *Bizk.* 'azpiko galtzak'
panteismo
panteista
panteoi
pantera = lehoinabar: *Panthera (panthera) pardus*
phantomima
papagai: *Psittacula sp.*
papagaitxo: *Melopsittacus undulatus*
papaia 'papaiondoaren fruitua'
papaiondo: *Carica papaya*
papao *Bizk.* 'mamua'
papar
papardo: *Brama brama*
papargorri batez ere *Bizk.*, 'txantxangorria'
paparo 1 'hegaztien hestegorriaren zabalgunea'; 2 *Ipar.* 'papoa, paparra'
 paparurdin* e. **papo-urdin**
paper: *komuneko papera*
papereztatu, paperezta, papereztatzen, *du* ad.
papergile
papergintza
paperontzi
papertegi
papiro: *Cyperus papyrus*
papo 1 *Ipar.* 'paparra'
papo 2 *Haur.* (zerbait bukatu dela adierazteko erabiltzen den esapidea)
papo-urdin: *Luscinia (Cyanosylvia) svecica*
papogorri *Ipar.* 'txantxangorria'
papur batez ere *Ipar.* 'apurra'
papurtu, papur(tu), papurtzen, *da/du* ad.
papurtxo
para *Bizk.* 'labean erabiltzen den pala'
parabola 1 *Liter.*: *Ebanjelioko parabolak*
parabola 2 *Mat.*
paraboliko
parada 'aukera, egokiera'
paradigma
paradisu
paradisuko hegazti: *Paradisea sp.*
paradoxa
paradoxiko

- parafina**
parafraasi
paragrafo
paraje *Heg. Herr.*
 paralela* e. **paralelo**
paralelepipedo *Geom.*
paralelo iz. eta izond.: *lerro paraleloak*
paralelogramo *Geom.*
paralelotasun
parametro
paramezio: *Parameciidae Fam.*
paramilitar
paranoia
paraplegia
parapsikologia
parapsikologiko
parapsikologo
parasitismo
parasito
parasola *Ipar. Herr.*
paratu, para, paratzen, 1 *du* ad. 'jarri; prestatu': *bertsoak paratu; liburu baten edizioa paratu; 2 da* ad. 'jarri': *gaiztagin guztien aurrean paratu zen*
paratzaile
 pardel* e. **fardel**
pare
 -(r)en **pare**
 parean
 parera
 paretik
 parez pare
paregabe
 paregabeko
paregabetasun
parekatu, pareka(tu), parekatzen, *da/du* ad.
pareko
parekotasun
parentesi
pareta
paretsu
 paretsuan
pariatu, paria, pariatzen, *Ipar. du* ad. 'apustu egin'
pariatzaile *Ipar.*
pario *Ipar.* 'apustua'
paristar
 parkatu* e. **barkatu**
parke
parking h. **aparkaleku**
parlamentari iz.: *parlamentarien bilera*
parlamentario izond.: *talde parlamentario* (hala ere, hobe *parlamentu(ko) talde*)
parlamentu
parpaila iz. (apaingarri(-)mota)
 parra-parra* e. **barra-barra**
 parrafo* e. **paragrafo**
parranda *Heg. Herr.*
parrasta
 parrastan
 parrastaz

parrastada**parrastaka****parrokia****parroko** *Heg.*parropia* e. **parrokia****partaide** 'parte(-)hartaile': *zure nahigabeen partaide naiz ni ere***partaidetza****partalier** *Ipar.***partalier tasun** *Ipar.***parte**

-(r)en partefik

-(r)en partez

parte hartu**parte-hartze****parte-hartaile****parte izan****parte eman****parte oneko****parte txarreko****partekatu**, parteka, partekatzen, *Ipar. du ad.* 1 'zatikatu'; 2 'erdibanatu'**partiarazi**, partiaraz, partiarazten, *du ad.***partida** 1 'jokoa'; 2 *Ipar.* 'aurkaria': *lana dut partida***partidu** *Heg.* 1 h. **partida**; 2 h. **alderdi****partiketa****partikula****partikular****partila** 'irabazien banaketa'**partila egin****partitibo** *Gram.***partitu**, parti, partitzen, *Zah. edo Herr.* 1 *du ad.* 'zaitu, banatu, bereizi'; 2 *Ipar. da ad.* 'joan, irten, abiatu'**partitzaile****partizipio** *Gram.***partxe** *Heg. Herr.* 1 'adabakia'; 2 'enplastoia, mantarra'**partzial****partzuer** 'esku(-)hartaile': *bi gizon partzuer direnean nekean eta gozoan adiskide mamitzen dira***partzuer go****pasa** (pilota jokoa)**pasa-marra****pasa egin** 'pasa-marra igaro'**pasabide** 'igarobidea'**pasadizo** *Heg. Herr.* 'gertaera'**pasagarri** 'neurri batean onar daitekeena'**pasaka** 'pilota(-)jokoa'**pasakari****pasakor****pasaporte****pasaratu**, pasara, pasaratzen, *Heg. du ad.*: *galtzerdi suretua pasaratu***pasarazi**, pasaraz, pasarazten, *du/dio ad.***pasarte****pasatu**, pasa, pasatzen, 1 *da/du ad.* 'igaro': *albotik pasatu da (albotik pasa da: Heg. Lgart.); 2 da ad.* 'gertatu'**pase**: *paseko hegaztia***pasealeku****paseatu**, pasea, paseatzen, *da/du ad.*: *karrozan paseatu ziren; bere astoa paseatzen du***paseo** *Heg.***pasibo**

pasibotasun

pasiera *Heg.*

pasillo *Heg.* h. **korridore**

pasio 1 '(Jesukristoren) nekaldia'; 2 *g.er.* 'irrika, grina'

pasio-lore: *Passiflora sp.*

pasiotar

pasm 1 'gangrena'; 2 'zornea'

pasm-belar: *Anagallis arvensis*

(Euskaltzaindiak, Baionan, 1999ko otsailaren 26an onartua)